

החום עולה וגם האחריות: על בטיחות בעבודה בצל שינויי האקלים

עדכוני לקוחות

לקוחות יקרים,

בעוד אנו נמצאים בעיצומו של קיץ שעשוי להירשם כחם ביותר אי פעם (אירוע שגרתי בשנים האחרונות), משרדנו מבקש להפנות את תשומת לבכם לנושא בוער - תרתי משמע - ההשפעה הדרמטית של שינויי האקלים על בריאותם ובטיחותם של עובדים.

דו"ח מהחודשים האחרונים של ארגון העבודה הבינלאומי (ILO) ^[1] מצייר תמונה מטרידה: כ-2.4 מיליארד עובדים ברחבי העולם נחשפים לחום מופרז מדי שנה. בישראל, כפי שדווח לאחרונה בתקשורת, ההערכה היא שכ-1.27 מיליון שכירים נמצאים בסיכון (כל אחד בהתאם לעיסוקו) בשל שינויי האקלים. בתגובה לכך, הסתדרות העובדים כבר פועלת להכנסת סעיפי הגנה מפני שינויי אקלים להסכמים קיבוציים, צעד שעשוי להוות תקדים חשוב בשוק העבודה הישראלי.

אך החום הוא רק קצה הקרחון. הסיכונים לעובדים כתוצאה משינויי אקלים כאמור, הינם מגוונים ומורכבים:

1. **חשיפה לחום קיצוני:** מעבר לאי-נוחות, חשיפה ממושכת לחום עלולה לגרום למחלות כליות כרוניות, מכות חום, ואף למוות במקרים קיצוניים.

2. **קרינת UV מוגברת:** 1.6 מיליארד עובדי חוץ חשופים לקרינה זו, המגבירה את הסיכון לסרטן עור.

3. **זיהום אוויר:** עם התגברות גלי החום, זיהום האוויר צפוי להחמיר, מה שמעלה את הסיכון למחלות נשימה וקרדיווסקולריות.

4. **מחלות שונות:** שינויי האקלים מרחיבים את תפוצתם של יתושים ופרעושים, מגבירים את הסיכון למחלות כמו מלריה וקדחת הנילוס המערבי.

5. **אירועי מזג אוויר קיצוניים:** שיטפונות, סופות ושריפות מציבים סיכונים ישירים לעובדים, במיוחד לכוחות החירום וההצלה.

חשוב לציין כי בעוד שקיים תקן בינלאומי (ISO 14091:2021) הנותן קווים מנחים להערכת הסיכונים הקשורים בהשפעות העתידיות של שינויי האקלים, בישראל עדיין אין רגולציה ייעודית בנושא. עם זאת, סביר להניח שנראה שינויים בקרב, בהתאם למגמות העולמיות, כך לדוגמא, במדינות המפרץ קיים איסור על עבודה בחוץ בשעות מסוימות בקיץ; בקליפורניה החוק מחייב מעסיקים לספק צל, מים ומנוחה לעובדי חוץ כשהטמפרטורה עולה על 26 מעלות צלזיוס; בגרמניה, הסכמים קיבוציים בענף הבנייה כוללים פיצוי לעובדים על ירידה בשעות עבודה עקב גלי חום ועוד. מחקר של משרד העבודה והשירות המטאורולוגי שפורסם בדצמבר האחרון אמנם לא ביסס קשר בין עומסי חום לבין

תאונות עבודה בענף הבינוי בתקופה שנבדקה, אך הציג סקירות ספרות שמראות כי קיים קשר הדוק בין עלית הטמפרטורות להגדלת ההסתברות להישנות תאונות עבודה.^[2]

במהלך חודש יולי פרסם משרד העבודה מדריך מפורט להתנהלות בעבודה במציאות של עומסי חום, המיועד למנהלים ועובדים כאחד. המדריך מתייחס להשלכות הנרחבות של אירועי חום קיצוניים על תנאי העבודה, כולל סכנות בריאותיות, פגיעה בריכוז ויעילות, והגדלת הסיכון לתאונות עבודה. המדריך מפרט את הרגלציה הרלוונטית בנושא, מסביר כיצד לזהות ולטפל במקרים של מכת חום והתייבשות, ומציע פתרונות טכניים וארגוניים לצמצום נזקי החום במקומות עבודה.^[3]

לאחר ששני עובדים נפגעו קשה ממכת חום בחודש האחרון, המוסד לבטיחות וגיהות פרסם המלצות חדשות. אלה כוללות שימוש באמצעים הנדסיים לבקרת טמפרטורה, הפחתת עומס העבודה, תזמון עבודה לשעות נוחות, הפסקות תקופות, ציוד מגן מתאים, והדרכות עובדים. ההמלצות גם מדגישות את החשיבות של התחשבות בגיל ובמצב הבריאותי של העובדים, והסתגלות הדרגתית לתנאי החום.

אנו שבים ומזכירים את החשיבות שבביצוע מיפוי סיכונים מקיף, הכולל בחינה של סיכוני הבטיחות בעבודה וסיכונים סביבתיים וכן עריכת סקר ציות לבחינת עמידת התאגיד ונושאי המשרה בו ברגולציה הקיימת ובתקנים הבינלאומיים. בנוסף, וכדי להביא לצמצום החשיפה המשפטית של נושאי המשרה ושל התאגיד ביחס להוראות חוק אלו, מוצע לאמץ תכנית אכיפה פנימית בנושאי בטיחות בעבודה, הגנת הסביבה וסיכוני אקלים, אשר יכולה להשתלב כחלק מהאמצעים להטמעת מדיניות ESG בחברה ומחויבותה להגן על רווחת העובדים תוך התמודדות עם סיכוני אקלים והתאמת הפעילות העסקית לשינויי האקלים.

נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה או התייעצות. יחד, נוכל להפוך את אתגרי הבטיחות בעבודה והאקלים להזדמנויות לחדשנות ושיפור תנאי העבודה.

בברכת קיץ בטוח ופורה.

[1] [Ensuring safety and health at work in a changing climate](#)

[2] משרד העבודה והשירות המטאורולוגי "עומס חום והשפעתו האפשרית על תאונות עבודה בענף הבינוי בישראל" - [לינק לסקירה המלאה](#) - (דצמבר 2023).

[3] "עבודה בעומס חום- מדריך יישומי" - [לינק למדריך](#) - (יולי 2024).

אנשי קשר

יחיאל ציפורי
עורך דין בכיר

לירון קרס
שותפה

הילה שמעון
שותפה